

УДК 330.322.011(477)

В.А. Тупчій, канд. екон. наук (ПФ ХДУХТ, Первомайськ)

Ю.І. Тупчій, канд. екон. наук (ПФ ХДУХТ, Первомайськ)

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ

Проведено оцінку інвестиційної привабливості України, визначено основні проблеми залучення прямих іноземних інвестицій, запропоновано комплекс заходів, що сприяють формуванню привабливого інвестиційного клімату.

Проведена оценка инвестиционной привлекательности Украины, определены основные проблемы привлечения прямых иностранных инвестиций, предложен комплекс мероприятий, который способствует формированию благоприятного инвестиционного климата.

The estimation of investment appeal of Ukraine is conducted, the basic problems of attraction of direct foreign investments are advanced, the complex of actions which promotes formation of a favorable investment climate is offered.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасних умовах розвитку економіки України та її структурної перебудови особливе значення має оцінка інвестиційної привабливості та формування позитивного інвестиційного клімату. Від інтенсивності й результативності інвестиційних процесів залежить успіх перетворень, насамперед у сферах економічного, політичного та соціального життя.

Забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в Україні залишається питанням стратегічної важливості, від реалізації якого залежить динаміка соціально-економічного розвитку та можливість модернізації на цій основі національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Широке коло питань, пов'язаних з дослідженнями оцінки інвестиційної привабливості України та поліпшення її інвестиційного клімату, знайшло відображення у працях І.О. Бланка, В.М. Гриньової, В.С. Пономаренка, П.Г. Перерви, О.В. Гаврилук та ін. Але проблеми пріоритетної спрямованості політики формування позитивного інвестиційного клімату та оцінки інвестиційної привабливості надзвичайно різноманітні й багатопланові, тому вимагають додаткового дослідження і пошуку шляхів їх вирішення.

З точки зору І.О. Бланка, «інвестиційна привабливість – інтегральна характеристика, до якої входить інвестиційний клімат, рівень розвитку інвестиційної інфраструктури і можливості залучення інвес-

тиційних ресурсів, які у сукупності суттєво впливають на формування доходності інвестицій і рівень інвестиційних ризиків [1].

Мета та завдання статті. Метою статті є оцінка інвестиційної привабливості України, визначення основних проблем залучення прямих іноземних інвестицій, запровадження комплексу заходів, що сприяють формуванню привабливого інвестиційного клімату.

Виклад основного матеріалу дослідження. Слід зазначити, що Україна має багато переваг у залученні інвестицій. Це пов'язано, насамперед з прийнятним місцерозташуванням, а саме близькості до світових ринків ЄС, Росії, Центральної Азії. Певною привабливістю відзначається наявність великого ринку природних і людських ресурсів.

Залучення в українську економіку прямих іноземних інвестицій відповідно до територіальних та галузевих пріоритетів є одним з важливих елементів політики поліпшення зовнішньоторговельного режиму. Як і для інших країн світу, прямі іноземні інвестиції для України виступають важливим чинником прискорення технічного й економічного прогресу, оновлення і модернізації виробничих фондів, оволодінням передовими методами організації виробництва, підготовки кадрів, що відповідають вимогам ринкової економіки. Особливо цінним для України є те, що в процесі інвестиційної співпраці відбувається обмін досвідом з іноземними інвесторами в питаннях організації ефективно-го виробництва і маркетингу.

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, внесених в Україну на 01.01.2009 р., становив 35723,4 млн доларів США, що на 20,9% більше обсягів інвестицій на початок 2008 року, та складає 775,3 доларів США в розрахунку на одного мешканця України (рисунок).

Чистий приріст іноземного капіталу в 2008 році склав 6180,7 млн доларів США, що на 22,1% менше приросту в 2007 році (таблиця). Приріст прямих іноземних інвестицій у I півріччі 2009 року склав 2699,7 млн доларів США, що становить 40,2% обсягів I півріччя попереднього року. У цілому приріст сукупного обсягу іноземного капіталу в економіці країни, з урахуванням його переоцінки, утрат, курсової різниці склав 2358,6 млн доларів США, що становить 34,1% рівня відповідного періоду 2008 року [2].

Дана тенденція пояснюється впливом світової фінансово-економічної кризи на рух капіталу, а також курсовою різницею, яка виникла у зв'язку із девальвацією курсу гривні до долара США.

До десятки основних країн-інвесторів, які формують понад 81% загального обсягу прямих інвестицій, входять Кіпр (21,5% від загального обсягу інвестування), Німеччина (17,9%), Нідерланди (8,9%), Австрія (6,8%), Об'єднане Королівство (6,4%), Російська Федерація

(5,2%), США (4,1%), Віргінські Острови, Британські Острови (3,7%), Швеція (3,5%), Франція (3,4%).

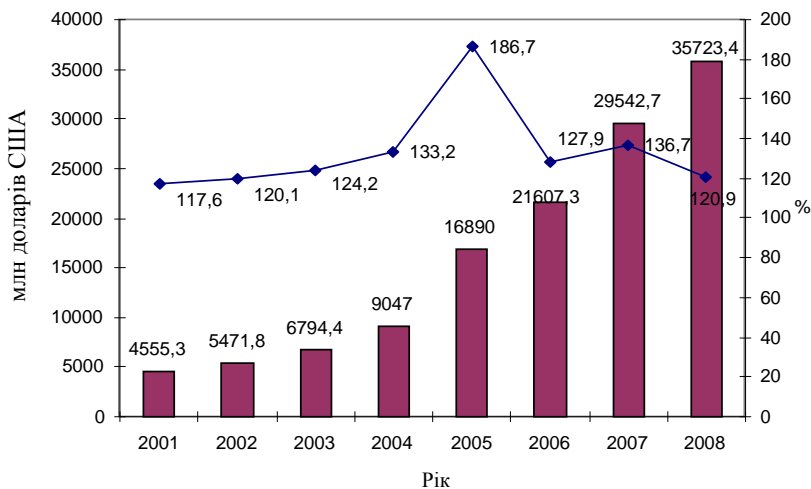

Рисунок – Прямі іноземні інвестиції в Україну [2]: ■ – обсяги інвестицій нарастаючим підсумком з початку інвестування; ♦ – темпи зростання обсягів інвестицій у % до попереднього року

Таблиця – Приріст прямих інвестицій в економіку України за 2001-2008 рр.

Рік	Приріст прямих інвестицій	
	Мли доларів США	У % до попереднього року
2001	680,3	114,7
2002	916,6	134,7
2003	1322,6	144,3
2004	2252,6	170,3
2005	7843,1	348,2
2006	4717,3	60,1
2007	7935,4	168,2
2008	6180,7	77,9

Значний інтерес інвесторів викликають підприємства, що здійснюють фінансову діяльність, у яких акумульовано 20% від загального

обсягу інвестицій. Інвестиційно привабливими залишаються підприємства торгівлі; ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку – 10,4% до загального обсягу інвестування; організації, що здійснюють операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надання послуг підприємцям – 10%, будівельні підприємства – 5,7%. Серед галузей переробної промисловості найбільші обсяги інвестицій зосереджені на підприємствах з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (4,6% від загального обсягу інвестицій), металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів (3,8%), машинобудування (3,1%), хімічної та нафтохімічної промисловості (2,7%) [2].

Але, існуюча в державі та серед підприємців тенденція щодо залучення великих обсягів іноземних інвестицій не є однозначно позитивною. На думку фахівців [1; 3; 4], іноземні інвестиції, навіть за умови їх ефективного використання не повинні складати великої частки в загальному обсязі інвестицій. Світовий досвід свідчить, що обсяг прямих іноземних інвестицій (ПІІ) не повинен перевищувати 6,0% від ВВП.

Найзначніші інвестиційні проекти впроваджуються на двосторонній основі при органічному поєднанні вітчизняного й іноземного капіталів. Як свідчить світовий досвід іноземні інвестиції найактивніше надходять не туди, де бракує капіталу, а в місця, де вже інтенсивно здійснюються капіталовкладення, тобто відбувається їх «протягування» до внутрішніх. Роль внутрішнього інвестора повинна бути домінуючою, оскільки індикатором інвестиційної активності є національні заощадження та капіталовкладення, а не іноземні інвестиції.

У свою чергу держава повинна сприяти формуванню привабливого інвестиційного клімату й гарантувати інвесторам недоторканість їхнього капіталу і можливість його повернення з відповідним прибутком. Сьогодні інвестиційний клімат має негативне становище. Це пов'язано насамперед з недосконалістю та нестабільністю законодавчої бази. Склалася ситуація, за якої одні закони, накладаючись на інші, часто суперечать один одному. Багато постанов приймаються виходячи із інтересів олігархічних кол, інформація про прийняті нормативні акти не завжди вчасно і чітко доходять до місцевих виконавчих органів. Особливу увагу необхідно зосередити на завершенні реформування податкової системи, слід активізувати роботу щодо приведення норм внутрішнього податкового законодавства до загальноприйнятих міжнародних стандартів. На думку експертів Всеукраїнського банку, українське законодавство все ще надмірно складне та дуже мінливе, оскільки корумпованість і криміналізація влади на всіх рівнях набула

для держави репутації зони ризикованого інвестування. Міжнародна організація GRECO (Council of Europe Group of States against Corruption) назвала корупцію в Україні системним і масштабним явищем, що зачіпає все суспільство й державні інститути, включаючи суддів, та становить реальну загрозу принципам демократії й верховенству закону [5].

З цього приводу доцільною є думка О.В. Гаврилюк, який зауважує, що інвестиційний клімат – це сприйняття стану ринку капіталу інвестором, який у першу чергу потребує правової стабільності, що дістає прояв аж ніяк не у створенні хороших, а в наявності стабільних законів, які б дали можливість спланувати діяльність на досягнутий період. Постійні спроби поліпшення законодавства означають для інвесторів нестабільність: внесення інвестицій на одних умовах, функціонування – на других, а отримання результату – на третіх, що, по суті, є спекулятивною схемою [5].

Залучення значного обсягу іноземних інвестицій вимагає реалізації послідовної стратегії держави в цій сфері, координації дій органів влади та управління. Надмірно високий рівень регулювання підприємницької діяльності державними органами всіх рівнів гальмують приплив іноземних інвестицій в Україні та обмежують позитивні імпульси цих інвестицій щодо створення конкурентоспроможності економіки.

Найактуальнішими для України є проблеми обсягів ресурсів та структури інвестиційної діяльності. Саме завдяки їх успішному вирішенню можна не тільки досягти економічного успіху, а й закласти основу для формування позитивних довгострокових тенденцій розвитку національної економіки. Стан розвитку інфраструктури вочевидь не відповідає вимогам сьогодення. Нерозвиненість фондового, страхового ринків, проблеми становлення банківської системи значно ускладнює процес залучення іноземних інвестицій.

Висновки. Отже, створення сприятливого інвестиційного клімату в державі пов'язане зі здійсненням заходів для сприяння залученню прямих іноземних інвестицій, до яких слід віднести:

- розробку інвестиційної стратегії;
- удосконалення законодавчо-нормативної бази;
- підвищення довіри до українського уряду;
- створення надійної інформації, яка надходить з офіційних джерел;
- забезпечення умов для розвитку приватного підприємництва;
- реформування податкової системи;

- удосконалення законодавства про власність і земельного законодавства з метою регулювання прав власності та повноважень землекористування, а також прав власності на інші об'єкти іпотеки;
- зміцнення міжнародного іміджу країни, стабільності та надійності її політики.

Список літератури

1. Бланк, И. А. Инвестиционный менеджмент [Текст] / И. А. Бланк. – К. : Ельга, 2006. – 552 с.
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.me.gov.ua>>.
3. Барановський, О. І. Фінансова безпека [Текст] : монографія / О. І. Барановський ; Інститут економічного прогнозування. – К. : Фенікс, 1999. – 338 с.
4. Сухоруков, А. І. Фінансова безпека держави [Текст] : навч. посібник / А. Сухоруков, О. Ладюк. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 192 с.
5. Гаврилюк, О. В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України [Текст] / О. В. Гаврилюк // Фінанси України. – 2008. – № 2. – С. 68–81.

Отримано 15.09.2009. ХДУХТ, Харків.

© В.А. Тупчій, Ю.І. Тупчій, 2009.

УДК 004.4:657

А.П. Грінько, канд. екон. наук, проф.

КРИТЕРІЙ ВИБОРУ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Розглянуто питання стосовно підвищення ефективності технологій управління в цілому та бухгалтерського обліку, зокрема, з позицій вибору оптимального програмного забезпечення.

Рассмотрены вопросы повышения эффективности технологий управления в целом и бухгалтерского учета, с позиции выбора оптимального программного обеспечения.

A question is considered in relation to the increase of efficiency of management technologies on the whole and record-keeping, in particular, from positions of choice of optimum software.

Постанова проблеми у загальному вигляді. Конкурентоспроможність та виживання підприємств в умовах ринку багато в чому залежить від своєчасності й ефективності прийнятих управлінських рішень